

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Ананьєва Л.В.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри германської і романської філології,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЕЛЕМЕНТІВ ДІЛОВОЇ ГРИ

Проблема модернізації вітчизняної педагогічної освіти в контексті європейської інтеграції є досить актуальною і є предметом вивчення українських науковців (В. Андрущенко, В. Кремень, М. І. Михальченко, В. Огнев'юк). Серед пріоритетних напрямків розвитку національної системи освіти виділяють, зокрема, такі: модернізація методів та освітніх технологій, перехід до відкритої моделі освіти; запровадження в навчальний процес інноваційних і креативних елементів, новітніх досягнень освіти і науки; орієнтація на особистісно-орієнтовану освіту, сприяння гармонійному розвитку особистості студента, його здатності самостійно здобувати і розвивати знання [2]. Освітнє середовище забезпечує науково-технічний прогрес і розвиток гуманістичних процесів в суспільстві. Тому базові елементи студенто-центрованого навчання з орієнтацією на особистісну сутність людини, прагнення звільнити студента від одноманітності в суспільному житті й особистісному розвитку мають зайняти належне місце в системі підготовки професійних кадрів в Україні на сучасному етапі. Факторами студенто-центрованості, як домінуючої ознаки процесу підготовки сучасного професіонала в галузі викладання іноземних мов (ІМ), є, на наш погляд, наступні:

1. розвиток суб'єктної активності студента в процесі навчання;
2. розвиток рефлексії і критичного мислення студента;
3. формування культури цілепокладання; [1, с. 77]
4. проектування свого професійного зростання з огляду на портрет ідеальної професійної особистості.

Але ж сучасна дидактична практика вищої школи незавжди вчасно реагує на інноваційні процеси в суспільстві, тому, характеризуючи сучасний стан професійної освіти, ми маємо констатувати факт її відставання від науки і виробництва. Аналогічну ситуацію спостерігаємо і в галузі підготовки вчителя ІМ. На практиці процес формування професійної компетенції вчителя ІМ, як і раніше, сприймається односторонньо: як оволодіння студентами сумою теоретичних знань на заняттях з методики викладання іноземних мов, під час вивчення курсу педагогіки та психології, і знаходиться, як правило, поза межами занять з практики усного і писемного мовлення. Адже цей процес має комплексний

характер, і має перетворитися в навчальних умовах на процес постійного, починаючи з перших років навчання у вузі, набуття професійного досвіду, досвіду орієнтування в комунікативних ситуаціях дидактичного і міжкультурного спілкування вчителя ІМ. Таку можливість здатна забезпечити технологія ділової гри.

Ділова гра (ДГ) це форма організації навчально-виховного процесу, яка відтворює цілісний характер професійної діяльності вчителя ІМ і переносить в навчальну аудиторію моделі комунікативної поведінки, характерні для сфери професійного спілкування вчителя ІМ.

Метою статті є розкриття дидактичних можливостей ДГ, виявлення і демонстрація можливості використання на практиці тих її елементів, які б забезпечили можливість цілісного бачення студентами особливостей майбутньої професійної діяльності, створили умови набуття досвіду іншомовного професійного спілкування, оптимізували процес формування професійної особистості студента.

В основу моделі навчання покладений двотижневий цикл занять (16 годин), який складається з чотирьох підциклів, які відповідають чотирьом групам вправ в рамках теми «Choix de carrière. Activité professionnelle»:

1. формування навичок використання професійних невербальних засобів комунікації (професійних жестів) і вдосконалення навичок інтонаційного оформлення іншомовного професійного висловлювання;

2. опанування первинним умінням регулювання ситуацій професійно-комунікативної діяльності (ПКД) на рівні операції;

3. розвиток навички регулювання ситуацій ПКД на рівні дії;

4. опанування творчим умінням регулювання ситуації ПКД на рівні акту професійно-комунікативної поведінки (ПКП) в тематичному контексті і перехід до автоматизованої навички орієнтування в ситуації ПКД; перехід до вільного ситуативного проектування комунікативної поведінки. Це створює ситуацію природнього поєднання вправ ДГ з традиційними навчальними вправами.

Перший підцикл занять складається з чотирьох аудиторних занять.

На першому занятті відбувається введення матеріалу у вигляді навчального тексту-мікрополілогу – моделі комунікативної поведінки в ситуації професійного спілкування.

В ході трикратного пред'явлення навчального тексту-мікрополілогу студенти виконують дії на виявлення зразків комунікативного регулювання ситуації професійного спілкування, відтворенню мовних зразків, знаходженню синонімічних професійно орієнтованих висловлювань, коментуванню і перекладу рідною мовою методичних термінів і т.д.

Другий підцикл занять, спрямований на опанування первинного уміння регулювання ситуацій ПКД на рівні операції. Підцикл складається з чотирьох аудиторних занять. Робота в різних режимах, виконання некомунікативних і умовно-комунікативних вправ попереднього етапу дозволяють актуалізувати ініціативне мовлен вже на першому етапі формування професійно-комунікативних вмінь і прискорити виконання операцій, спрямованих на оволодіння комунікативними засобами регулювання ПКП на рівні операції.

Перше заняття підциклу містить ситуативні вправи, **керовані ділові ігри** на імітацію мовних зразків регулювання ситуацій ПКД.

Devoir: écoutez et répétez les expressions qu'on emploie afin de corriger les actions des collègues. Prêtez attention à l'intonation: une remarque rapide, si vous permettez ...; si vous permettez, je voudrais dire/ ajouter quelque chose; attendez, je voudrais dire/ répondre ...; enfin, je peux quand même dire un mot, non?

На другому аудиторному занятті студенти приступають до виконання вправ на ідентифікацію мовних засобів регулювання ПКД. Виконання лексичних вправ, передбачених основним підручником, спрощується за рахунок виконання вправ другого етапу. Розширення вокабуляру студентів полегшує пошук синонімів, антонімів, інтернаціональної лексики, яка використовується в професійній комунікації.

На третьому аудиторному занятті виконуються ситуативні вправи – **керовані ДІ** на номінацію мовних професійно-орієнтованих зразків.

Devoir : au commencement de la réunion vous annoncez l'ordre du jour. Dans la liste qui suit révélez les expressions qui vous en seraient utiles. Lisez-les en vous adressant à l'auditoire. N'oubliez pas le schéma : opération verbale + opération mimogestuelle.

На четвертому аудиторному занятті студенти продовжують виконувати вправи на ідентифікацію і номінацію мовних зразків комунікативного регулювання ПКД. Таким чином, на четвертому аудиторному занятті другого підциклу завершується робота по опануванню первинними вміннями регулювання ПКД на операційному рівні.

Третій підцикл занять, спрямований на розвиток навичок комунікативного регулювання ситуацій ПКД на рівні дії і вдосконалення навички використання кінетичних засобів. **Керуючі ділові ігри** супроводяться конкретизуючою інструкцією або схемою: Opération Verbale (вербальна операція) + Opération Mimogestuelle (кінетична операція). Цей підцикл складається з чотирьох аудиторних занять. Компонентами комунікативного завдання керуючих ділових ігор є відомості про характер ПКД (оголошення, інструкції, ремарки). Так здійснюється перехід до самостійного регулювання комунікативної ситуації.

Мета четвертого підциклу – опанування творчими вмінням регулювання ситуацій ПКД на рівні акту професійно-комунікативного поведінки. Цей підцикл складається з чотирьох аудиторних занять. Вправи заключного етапу – **вільні ділові ігри**, спрямовані на формування вміння самостійного проектування професійної поведінки.

Ділова гра «Juste un mot, si vous permettez... »

Situation: vous êtes responsable de la Journée de la francophonie. Après avoir précisé l'ordre du jour votre chef passe à la première question. Essayez de faire entrer dans l'ordre du jour la question de la participation des stagiaires au travail préparatif.

Ділова гра «Vous trouvez que...»

Situation: vous êtes chef de la section de français. Au début de la réunion saluez vos collègues, précisez l'ordre du jour. Demandez leur avis en ce qui concerne les questions proposées.

Впродовж чотирьох занять четвертого підциклу студенти здійснюють самостійне проектування іншомовної комунікативної поведінки в ситуаціях ПКД.

Таким чином, завершується четвертий підцикл занять двотижневого циклу. Його результатом є сформованість умінь комунікативного регулювання ситуацій професійного спілкування і спеціальних методичних умінь аналізу, планування і організації фрагментів ПКД вчителя ІМ.

У статті доведено доцільність та ефективність використання технології ділових ігор різного рівня керування (на рівні операції, дії та акту комунікативної поведінки), продемонстрована можливість їхньої гармонійної інтеграції в навчально-виховний процес уже на початковому ступені навчання у ВНЗ з метою оптимізації процесу вдосконалення іншомовних професійно-комунікативних навичок та формування професійної особистості студента в рамках навчальної дисципліни «Практика усного та писемного мовлення».

Список використаних джерел:

1. Гузій Н.В. Основи педагогічного професіоналізму: навч. посіб. / Н.В.Гузій. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2004. – 155 с.
2. Калінічева Г. І. Модернізація системи вищої освіти України в контексті національних пріоритетів XXI століття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N154/N154p023-030.pdf

Бричка Н.Ю., Блищик Л.В.

студенти,

Буяло Т.Є.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики навчання природничо-географічних дисциплін, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З БІОЛОГІЇ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Контроль навчальних досягнень учнів з біології є обов'язковим і певною мірою визначальним компонентом навчального процесу, оскільки дозволяє виявити рівень сформованості як предметних, так і загально-навчальних компетентностей школярів та одночасно виконує цілий ряд функцій, що мають великий вплив на організацію навчання з предмету та самоорганізацію школяра до вивчення цього предмету.

Науковці, які досліджували проблему контролю навчальних досягнень учнів, мають різні погляди щодо класифікації функцій контролю. Одним із найпоширеніших є окреслення таких функцій контролю: контролююча, освітня,